

Naročnina: doma na sküpnih naslov mesečno 2 D., na posameznoga 2 Din. 50 par.

V inozemstvo mesečno 6 Din z M. Listom, M. Ogracekom i kalendarem letno 100 Din.

Plačati se mora bar mesečno naprej.

Štev. položnice 11806.

Rokopisi se ne vračajo.

NOVINE

SLOVENSKE KRAJINE

Vredništvo v D. Lendavi hš. 67, uprava v Črensovcih, Slov. Krajina.

Cena oglasov: cela stran 800 Din., pol strani 400 Din. i tak niže.

G. Milač Simon prof.
Majstrova ul. 3.

MO

Maribor

i oglasna tablica
Popust po dogovori.

Čarič Jožef plebanoš i duhovni svetovalec pri Sv. Jürji

so v svojoj lepoj dobi v 69. leti za večno zatisnoli svoje oči i od nas odselili k Večnomi, ki je dobrota i pravica na toj zemlji.

Vgasnoli je življenje človeki-duhovniki, ki je iskao pri svojem narodi, pri svojem človeki, pri svojih farnikaj lübezen i očinsko podporo. Zgubili smo celo mi farniki v pokojnom plebanoši dosta, ki so iskali vsikdar za nas dobroto i lehkoto, naj je bio to siromak ali pa brez dela, so ga vsikdar obdarili, s kem so ga samo mogli.

Kak včela so nam bili jürjančanom. Prosili i nosili so vküper dinar za dinarom i postavili so z nami farniki lepo cerkev, štera nam je v lepoto i Bogi v diko. Vse farnike so batriki k postavitvi nove cerkve, štero jih je bogalo i tak dosegnoli svoj cio. Velko delo je bilo to, a nej so se zosagali. Ešče vnogo dobroga so napravili našemi ljudstvi, štero nemremo popisati. Za dobroto naj njim bo Bog plačnik i smileni.

Rojeni so bili v Veščici pri Štrigovi od siromaških starišov. V ranoj dobi so zgubili svojega očo. Ostali so njim samo mati, kak verna vzgojitelca svojega sina. Tüdi mati so jih ostavili i so ostali s svojimi farniki, kak dober pastir i dober vodnik med svojimi ovcami štirideset let.

Bili so duga leta kaplan v Soboti i od tistec so prišli k nam za plebanoša. Kak dober včelar i sadjar so nas zapüstili v največjoj žalosti i bridkosti, gda bi šče lahko dosta napravili za nas farnike. Naj njim bo lehka naša zemla, v šteroj počivajo svoji lepi sen.

Jürjanski farniki.

Naše deklet v tujini.

Pred dobrimi štiridesetimi leti so se začnoli seliti naši ljudje v tujino. Dela so si iskali v rudnikaj v sosednoj Avstriji. Vnogi so šli v Ameriko. Dolari so je vabili i agenti nagučavali. Naš človek je obrno oči od svojega domačega grünta i se je zagledno v tujino, v mesta, rudnike i fabrike. Tam išče svojo srečo. A če se zglednemo v zgodovino našega naroda, vidimo, da je naš kmet iskao i tüdi najšeo srečo vsigdar doma, v grünti, v svojoj kmetiji. A zdaj?

Po svetovnoj bojni so se začnole jako močno seliti v tujino naše deklet. Posebno v zadnjih letaj. V začetki toga velkoga dekliskoga gibanja so se većinom selile deklet v tüje države. Tak se je pred šestimi, sedmimi leti samo v mesto Montevideo v Jüžno Ameriko naednok izselilo nad tristo dekeo iz naše Slovenske krajine. Vnogo jih je bilo pred leti v Nemčiji, a zdaj se jih je že precizselilo v Francijo. A ne selijo se naše deklet samo v tüje države. Slüžbo si iščejo tüdi v našoj domačoj državi — Jugoslaviji. V Zagrebi, Osijeku, Beogradu i celo v Niši je najdemo — naše Prekmurke.

Kelko jih je, naših dekeo, v tujini? Natančno nevemo. A kak se splošno misli, jih je precizselilo. Većinom se jako dobro držijo i delajo čast našemi domačemi krajaj. Dobijo se pa tüdi takše, štere so si same sebi na nevolu, svojim starišov pa na žalost.

Jako se selijo naše deklet v tujino. Ali je to izseljevanje samo na sebi kaj slaboga? Ne! A slabo je to, da se nam jih precizselilo, zaidejo na slaba pota. Odlična osebnost minis-

trstva socijalne politike i narodnoga zdavja piše: „Statistika (pregled), ki jo ima v rokah (namreč glede življenja naših deklet) je za slovenska dekleta strašna“.

To nam potrjujejo razni zagrebški i beogradski listi. Pišejo, da so naše Slovenke preveč lehkomišelnice. Od časa do časa prinašajo tej listi strašne stvari iz življenja i trpljenja slüžekih dekeo, štere so prišle v roke brezsrčnih lüdi. Vnogokrat odkrijejo v kakših zakotnih oštarijaj nepopisna grozodejstva. Po pet i včasih do petnajst mladih dekeo ma takši nečloveki oštarijaj zaprete pod ostrim nadzorstvom. Nikam nesmijo. Z nečistim grehom morejo slüžiti lepe peneze svojemi zverinskomi gospodari. A same so velke sirote. Penez dobijo malo. Vuji pa tüdi nemrejo. I v takšem pekli ništerna pa ništerna bridko objoküje svojo lehkomišelnost. Kelkokrat idejo naše mlade deklet iskat slüžbo v jüžna mesta naše države i šče ne vejo kakšo slüžbo dobijo i h kakšim lüdem pridejo. Tak na priliko je šlo lansko leto na sprotoletje šest dekeo iz naše Slovenske krajine v Osijek si iskat slüžbo. Šle so. A znale so šče ne, v kakše mesto pridejo.

Ali se bomo čüdili te, či takše deklet večkrat nesrečno obhodijo. Pridejo v mesto. Slüžbe nemajo. Pet, deset i šče več dni iščejo. Čakajo i spitavlejo tü i tam. Domo ne vüpaajo iti. Sram bi je bilo. „Ja, ka bi pa lüdje pravili“. I zato razmimo, zakaj ma nepošteni človek s svojimi sladkimi rečmi takšo žetev pri tej deklaj. Vesele so, naj samo slüžbo dobijo. A takša slüžba njim je vnogokrat na düšni kvar i telovni beteg. Velke sirote postanejo večkrat i dostokrat sledkar pretakajo bridke skuze. Pa prekesno je.

I ti stariš, šteri maš svoje dete v tujini, ali ti more biti vseedno, v kakšem mestu ti slüži tvoja hči? Ali se ne bi razjokalo tvoje srce, či bi mogoče zvedo, ka je tüdi tvojo hčer tujina onesrečila? A če bi se mogoče to zgodilo, jo nikdar ne obsojaj, liki pomagaj njoj. Mogoče si tüdi ti, stariš, kriv hčerine nesreče, ar si se za njo premalo brigao.

Poleg vere i molitve so največša opora izseljencom pisma od doma i dober domači tisk. Ja, pisma! A pisma morejo biti topla, sunčna, pnna očinske i materinske lübezni. Zato je najbolše, či pišeta pismo stariša sama. Pišite tüdi od veselih dogodkov doma, v vesi, v fari. Tak postanejo naša pisma tisto močno vezalje i opora našim izseljencom.

Stariše, dobro si zspomnite to: dokeč de vam vaša hči ali tüdi sin pogosto pisao iz tujine, tak dugo je šče na dobroj poti. Kda pisma več ne pridejo, je to znamenje, ka je tvoje dete zajšlo na slaba pota. Toga pa nas Bog varüj!

Preganjanje katoličanov v Meksiki.

Vsem nam je šče v spomini preganjanje katoličanov v Meksiki pred nedavnim (v letaj od 1926—1929). Od tistoga časa se je začnole nekelko menje pisati od te nemirne zemle. Človek bi mogoče potom toga soditi, ka so se tam prilike pomirile in da je nastao verski mir. A zadnje mesece prihajajo k nam znova žalostni glasi. Boj proti sv. Cerkvu, šteri se je zadnja leta prikrito vodo, se je znova poostro. Kak vodja proticerkvenoga boja znova nastopa Calles.

Vlada in voditelji nacionalne revolucijonarne stranke so se odločili, da znova nadaljujejo odkriti boj proti Cerkvu in njoj onemogočijo vsakši vpliv v državi. Namen vlade je: vse

dühovnike izgnali, vse cerkve zapreti, vničiti katoličanske šole in odpüstiti iz državne slüžbe vse one, šteri se šče držijo Cerkvu.

Preganjanje dühovnikov.

Nieden dühovnik nesmi spunjavati svoje slüžbe brez posebnoga dovoljenja vlade. A vlada to dovoljenje malošterim da. V štiraj pokrajina je vsakomi dühovnik zabranjeno izvršavati svojo slüžbo. Od 6. novembra 1934. leta je v državi Querétaro dovoljeni za 200.000 katoličanov samo eden dühovnik. V pokrajini Jucatan slobodno delüjejo samo trije dühovniki, o samo te slobodno ostanejo, či se oženijo in 9. oktobra preminočega leta so poslanci v parlamentu sklenoli, da se morejo vsi katoličanski püšpeki in nadpüšpeki pregnati iz države zavolo vdanosti sv. Oči v Rimi. Upravnik pokrajine Guerrero je odredo 23. oktobra, da morajo püšpek in vsi dühovniki v trej dnevaj zapüstiti svoja mesta in oditi. Iz pokrajine Zacateas je bilo 2. novembra pregnanij 20 dühovnikov zavolo toga, ka so ne meli od države dovoljenja za izvrševanje verskih düžnosti.

Cerkve zapirajo.

Pri otvoritvi 37. meksikanske sküpsčine je predsednik republike Abelard Rodriguez zbranim somišlekom pravo, da je zapretil več kak 40 cerkvi. V pokrajini Colina so 22. okt. 1934. leta zaprli vse cerkve. Cerkve spreminjajo v šole in druge javne naprave. Zdjaj se že štiri pokrajine, v šterij nega več cerkev in iz 11 zveznih držav so izgnali vse dühovnike. Med narodom ščejo odstraniti vsakše znamenje kakšešete vere. Upraviteo pokrajine Tabasco je zabrano postavlati na grobe križe in 17. oktobra preminočega leta je Calles v svojoj pokrajini Sonora odredo, da se na düšni den nesmijo vršiti nikša verska opravila na pokopališčaj.

Odpüščanje katoličanov iz državnih slüžb.

V pokrajini Querétaro se odpüščajo iz državne slüžbe vsi tisti, šteri izpunjavajo düžnosti katoličanske vere, šteri se dajo cerkveno zdavati in šteri dajo svojo deco krsiti ali firmati. Vsi, šteri so člani kakše verske, cerkvene družbe, so odpüščeni iz državne slüžbe. Vlada je poslala vsem uradnikom in uslüžbencom državnim liste, s sledečimi pitanji: 1. kakše vere si? — 2. ali po svojoj veri živeš? Hodiš k meši? Hodiš k spovedi? — 3. Ali si pri kakšem verskom društvi? — 4. Ali se razgovarjaš z voditelom takšega društva ali z njegovimi člani? — 5. Kelko dece imaš za šolo doraslo? — 6. Napiši naslov šole ali šol, v štera hodijo tvoja deca.

Kakši namen ima vlada s temi pitanji, je ne zmetno pogoditi.

Vodstvo države je v rokaj framonerije, prostozidarstva. Calles sam je bio sprejeti v najvišjo — to je 33 stopnjo framonerije in je dobo največše odlikovanje te družbe. Velki vpliv imajo tüdi komunisti. Da njim slüži za vzgled ruski bolševizem, toga politični voditelji niti ne skrivajo. V Meksiki ščejo dosegnoti tiste cilje, kak so je dosegnoli v Rusiji.

Zacelimo najhüjšo rano

Stari düševno zdravi ljudje vmirajo. Za njimi prihaja novo pokolenje, mogoče bole vučeno, ki svet i njegove moderne pridobitve bole pozna pa je po svojih düševnih lastnostih gingav i omahljiv. Moderna kultura je vsadila v človeške glave dosta znanja, v düšaj lüdi pa je stvorila veliko püščavo. Vsikdar menje je dobrih, tridih značajov. Kem več siromaštva je sledilo toj modernoj lažikulturi, tem

bole so ljudje bili sprejemlivi za mamila toga sveta, tem menje so cenili i cenijo zdaj jakosti. Vüpanje, ka je kaj dobička i priložnosti za vživljanje je postanolo skoro edino merilo za njüva dejanja. Moderni človek je pripravljeni odati za dobiček vse, ka ga kak človeka stvorjenoga po božoj podobi pozdigüje nad drugim stvarstvom, svoje prepričanje, svoj značaj, svojo vero, svojo düšo, vse jakosti, či jih ešče kaj ma. To so moderni sužnji, sužnji svojega nagona i parovnosti po dobički i vživljanji. Kda pridejo takši ljudje na površje v javnom življenji, v raznih ustanovah za lüdsko blaginjo te je prišeo kozlek za vrtar. Bole kak se takši ljudje silijo v ospredje, bole so sumljivi, če njüvo življenje i delüvanje pokazüvle, ka ji ne žene lübezen do lüdstva, ne lübezen do rodne grüde, ne skrb za obče blagostanje, liki samo skrb za lastni dobiček. To se pravi z drugimi rečmi: oni iščejo predvsem sebe ali cilo samo sebe, svoj lastni dobiček; njüva navidezna prizadevanja za obče blagostanje so njim samo izgovor za izkoriščanje javnih ustanov, so njim izvor lastnoga dobička. Ustanove, namenjene za splošno blagostanje so njim samo nikše vrste dojne krave, tak vse drugo prle, kak pa to, čemi so ove namenjene! Ve smo doživeli malo primerov, ka so posamezniki s takšimi „dobičkanosnimi mesti“ naravnoč küpčevali. Kda nastopijo v velkom številu ljudje, šteri se ponüvlejo za javna mesta, kak čuvari lüdske blaginje, ka jih je kak listja i trave, te je to najbolši dokaz, ka so to po velkoj večini, lovci na dobiček. Što pa misli delati za obči hasek i javno blaginjo, te mora vnogo kaj žrtvüvati, trpeti i poleg toga meti od Boga poseben dar za to svoje delo; takši lüdi pa, šteri se ščejo žrtvüvati za druge, je pa malo na sveti, vse premalo!

Rane trbe celiti, ka se ne ognojijo i ne zagiftajo krvi, ka pomeni smrt. Vzgojitelje i vsi, šteri majo z vzgojov opravka, bi mogli misliti na to, ka trbe mladino predvsem vzgajati v trdne značaje, ka se mladina obrani küge, štero predstavlja parovnost po dobički. Ne s fašistovskimi sanjarijami njüvimi gesli (načeli) prepojena mladina, liki moralno zdrava v dühi krščanstva v trdne značaje vzgojena mladina je porok za srečno bodočnost naroda — države. Pa tüdi vsi drugi ljudje bi mogli pri tom pomagati, posebno s tem, ka zavüpaajo mesta v vsej javnih ustanovaj samo značajnim kremenitim možom i da s tem pokažejo, ka cenijo značajnost v javnom življenji, ki sta prvi pogoj za srečno bodočnost naroda — države.

Lepi dar g. poslanca Benka našim dijakom v Ljubljani.

G. poslanec Benko so darüvali lepi dar našim siromaškim dijakom na podporo Vincencijovoj konferenci v Ljubljani na dijaško kühnjo. Te lepi vzgled priporočamo tüdi drugim, ar naši dijacje so večkrat lačni, ar njim ne dopüšča njuvo siromaštvo, da bi si prevüпали malo tople hrane. G. poslanci smo mi — dijaki — jako zahvalni za to lepo podporo, štera nam bo v dobroto.

Novi podnačelnik v lendavskom srezi.

Kak čüjemo, so za lendavski okraj imenüvani za podnačelnika g. Dr. Bratina bivši sobočki podnačelnik. Jako se veselimo g. podnačelniki, ki so jako prilübezni človek našemi ljudstvi.

NAŠ JEZIKOVNI NAPREDEK.

Stara prekmurščina.

Ednook je živejla edna deklica, dobra ino mila, pa jako sirmaška. Ži davno sta njuj mrla oča pa mati ino tak je zdaj nej mejla na svejti člueka, šteri bi jo lübo. Samo edna drogna ftica, šteru je nigda najšla v snejgi ino njuj rišijla življenje, jo je mejla rada. Vsakši den je odletejla pred okence njene izice pa njuj spjevla najslatkejše pesmi, ka jii je znala. Deklica je sigdar pribježala k okni, se veselo nasmiijala ino vrgla drubtinice.

Nego ednook je ftičica zaman spejvala pred dekličinim oknom. Nej se je odprlo, nej je pribježala deklica, nej njuj je vrgla drubtinic. Ležala je v belo izici na jako belo posteli vsa blejda ino mrzla — mrtva.

Prišli su štirje čemerni pukoupiče pa su njeno bejlo tejljo zabili notri vu drvou. Pri njenon sprévodi su zvonovje nej spejvali pa nišče je nej joukao za njouv. Samo drogna ftičica jo je sprevajala i njena tužna pesem je bijla lepša pa slatkejša ka mugoučno brnenje zvunouv.

Na cinturi su pukoupiče njeno drvou püstili notri vu zemlou pa jo zakupali. Gori na grob su njuj postavili mali liseni križ pa odišli. Niti imena deklice su nej zarezali vu križ, niti edne rouže su nindri nej vtrgnuli, ka bi jo djali na njeni grob. Zakaj bi? Vej je deklica bijla sirmaška pa je nej mejla na svejti člueka, šteri bi jo lübo ino joukao za njouv... Okolik njenoga groba pa je bilou puno grobouv z visikimi spomenikarui pa z bleščecimi zlatimi slovami ino vsi su bilij pijsani od najlepšij, od najbolje živij rouž. Grob te deklice pa nigdar nede meu takšega spomenijka, namesto rouž de ves obraščeni, liseni križ sprnej pa tak naskori nišče več nede znau, ge pučivle dobra, vrla deklica, štera je nevolnoj ftički v mrzloj zimi rišijla življenje.

Ftička je sidejla na lisenon križji pa spejvala. Njena pesen pa, kak tūdi ona sama, je postajala zmerom bole tužna. Da je s popevanjon gori henjala, te njuj je iz svetloga oceka spadnula britka skuza pa se scidijla vu čarno zemlou. Potom pa je rasprstrla svoje perouti ino odletejla deleč, deleč prek devet visikij snežnatij planin, v delešnje, nepoznane kraje.

Za trij dnij je prišla nezaj pa prinesla v drougnon klüni ednu zrno, šteru je posadijla v dekličin grob. Potom je včasik odletejla. Tak je drougna ftičica letejla dvajstikrat prejk devetij visikij, snežnatij planin, dvajstikrat su njene male perouti prerezale neskončno pout v delešnje krajino dvajstikrat je prišla nezaj vsa trūdna i zmantrana z zrnou vu drougnon klüni.

Da je posadijla dvajsetu zrno v čarnu zemlou dekličinoga groba, je gori zdignula drougnu glavico pa zapjevla najjākšu pesen, ka jii je znala. Ta pesen je bijla tak sladkomila, ka su cilou kāmēni spomenicje na cinturi zatrepatali, kak da bi bilij živij.

Da je pa pesen do kraja spojevvala, te je nagnula glavico, drougne perouti su njuj strepetale pa je obležala mrtva na čarnon groubi.

Minouli su dnevi, tjedni i mejseci. Zrnje, šteru je ftičica posadijla, je začnulo kaliti. Vjesén pa, da su vse rouže na grobej ovejnole ino se posušile, su na groubi sirmaške deklice razcvele strašno lejpe, nepoznane rouže. Rdeče, moudre, bejle i roužnate.

Da su ljudje na Sesevece prihajali na cintur, su se začüdjēni stavljali pri dekličinon groubi pa spitali poukoupiče.

„Što je zakopani v ton groubi, ka ma rouže, štere vjesén cvetejo?“

Pokoupiče su jim pripovidavali od sirote deklice, štere je nišče na svejti nej lübo, zvün edne ftičice, štera je z delešnjega svejta prinesla seme ino posadijla na njenon groubi lejpe jesenske rouže — krizanteme (katarinščice).

Od onoga vremena mao su se pri nas vdomačile krizanteme. Na Sesevece je splejtamo vu vence i pušle pa nosimo na grobe našij dragij.

Nova prekmurščina.

Živela je deklica, dobra i mila, pa jako siromaška. Že davno sta njoj vmrla oča i mati pa je tak zdaj ne mela na sveti člueka, ki bi jo lübo. Samo drobna ftica, štero je negda najšla v snegu i njoj rešila življenje, jo je mela rada. Vsaki den je poletela pred okence njene kamrice i njoj žvrgolela najslajše pesmi, ka jih je znala. Deklica je vsikdar pribježala k okni, se veselo nasmejala i njoj sipala drobtinice.

Nego ednok je ftičica zaman žvrgolela pred dekličinim oknom. Ne se odprlo, ne je pribježala deklica, ne njoj sipala drobtinice. Ležala je v belo kamrici na jako belo posteli vsa bleđa i mrzla — mrtva.

Prišli su štirje čemerni grobarji i njeno belo telo zabili v krsto. Pri njenom sprevodi so ne spevali zvonovi i nihče je ne jokao za njov. Samo drobna ftičica jo je sprevajala i njena tužnomila pesem je bila lepša i sladkejša od močnoga brnenja zvonov.

Na cintori so grobarji spüstili njeno trügo v čarno zemlo i jo zakopali. Na grob so njoj postavili mali, leseni križ i odišli. Niti imena deklice so ne zarezali v križ, niti edne rouže so ne vtrgnoli i joj vrgli na njeni grob. Čemi? Vej je bila deklica siromaška i je ne mela na sveti člueka, ki bi jo lübo i jokao za njov... Okoli njene gomile pa so se razprostirali grobovje z visikimi spomeniki i bleščecimi zlatimi napisu pa vsi pisani od najlepšij, najčvrstij rož. Gomila te deklice pa ne bo nikdar mela takšega spomenika, namesto rož bo obraščena s travov, leseni križ sprhne pa naskori ne bo nihče znao, gde počiva dobra, plemenita deklica, ki je nevolnoj ftičici v mrzloj zimi rešila življenje.

Ftička je sedela na lesenom križji i žvrgolela. Njena pesem je kak ona sama postajala zmerom bole tužna. Gđa je nazadnje vtihnola, njoj je iz svetloga oceka spadnola bridka skuza pa stekla v čarno zemlo. Potom pa je razprestrla svoje peroti i odletejla daleč, daleč prek devetij visikij, sneženij planin, v dalešnje, neznano deželo.

Za tri dni je prišla nazaj i prinesla v drobnom klüni zrno, štero je posadijla v dekličin grob. Nato je včasik odletejla. Tako je drobna ftičica letela dvajstikrat prek devetij visikij, sneženij planin, dvajstikrat su njene male peroti preveslale brezkončno pot v dalešnje deželo i dvajstikrat je prišla nazaj vsa trūdna i zmantrana z zrnou v drobnom klüni.

Gđa je posadijla dvajseto zrno v čarno zemlo dekličine gomile, je zdignola drobno glavico i zaspevala najlepšo pesem, ka jih je znala. Ta pesem je bila tak sladkomila, tak neskončno žalostna, da so cilo kameniti spomeniki na cintori zatrepatali, kak da bi oživeli.

Gđa pa je pesem izpovevala, je nagnola glavico, drobne peroti so njoj vztrepetale i je obležala mrtva na čarnoj gomili.

Minoli su dnevi, tjedni i meseci. Zrna, štera je posadijla ftičica, so začnola gnati. V jesen pa, gđa so na grobaj spovejole i se posušile vse rouže, so na grobi siromaške deklice zacvele prelepe, neznane cvetke. Rdeče, modre, bele i rožnate.

Gđa so ljudje na Vsesvece prihajali na cintor, so začüdjēni obstali pred dekličinim grobom i spitali grobare:

„Što je zakopani v tom groubi, ka ma rouže, ki v jesen cvetejo?“

Pa so jim grobarji pripovedavali od siromaške deklice, štere je ne nihče lübo na sveti zvün edne ftičice, ki je iz delešnje dežele prinesla seme i posadijla na njenom groubi prelepe jesenske rouže — krizanteme.

Od tistoga časa so se pri nas vdomačile krizanteme. Na Vsesvece jih spletemo v vence i šopke pa nosimo na grobove našij dragij.

Književna slovenščina.*

Živela je deklica, dobra in mila, pa zelo siromašna. Že davno sta ji umrla oče in mati in sedaj ni imela na svetu člueka, ki bi jo ljubil. Samo drobna ptica, katero je nekoč našla v snegu in ji rešila življenje, jo je imela rada. Vsak dan je poletela pred okence njene kamrice in ji žvrgolela najslajše pesmi, ki jih je znala. In deklica je vselej pritekla k oknu, se veselo nasmejala in ji nasula drobtinice.

Toda nekoč je ptička zaman žvrgolela pred dekličinim oknom. Ni se odprlo, ni pritekla deklica in ji nasula drobtinice. Kajti ležala je v beli kamrici na prebeli postelji vsa bleđa in mrzla — mrtva.

Prišli so štirje mrki grobarji in njeno belo telo zabili v krsto. Pri njenem pogrebu niso peli zvonovi in nihče ni jokao za njo. Samo drobna ptička jo je spremljala in njena tužnomila pesem je bila lepša in slajša od mogočnega donenja zvonov.

Na pokopališču so grobarji spustili njeno krsto v črno zemljo in jo zagreblili. Na grob so ji postavili majhen, lesen križ in odšli. Niti imena deklice niso zarezali v križ, niti ene rouže niso utrgali in jo vrgli na njen grob. Čemu? Saj je bila deklica siromašna in ni imela na svetu člueka, ki bi jo ljubil in jokao za njo... Okoli njene gomile pa so se razprostirali grobovi z visokimi spomeniki in bleščecimi zlatimi napisu ter vsi pisani od najlepšij, najbujnejšij rož. Gomila te deklice pa ne bo nikoli imela takega spomenika, namesto rož jo bo prerasel plevel, leseni križ bo strohnel in kmalu ne bo nihče več vedel, kje počiva dobra, plemenita deklica, ki je ubogi ptički v mrzli zimi otela življenje.

Ptička je sedela na lesenem križu in žvrgolela. Njena pesem je kot ona sama postajala vedno otožnejša. In ko je slednjič utihnila, ji je grenka solza kanila iz svetlega očesca in se vpila v črno zemljo. Potem pa je razprostrla krila ter odletejla daleč, daleč preko devet visokij, snežnij planin, v daljnjo, neznano deželo.

Čez tri dni se je vrnila in prinesla v drobnem kljunu zrno, ki ga je vsadila v dekličin grob. In takoj je zopet odletejla. Tako je drobna ptička letela dvajsetkrat preko devetij visokij, snežnij planin, dvajsetkrat so njene male peruti preveslale brezkončno pot v daljnjo deželo in dvajsetkrat se je vračala vsa trudna in izmučena z zrnou v drobnem kljunu.

Ko je vsadila dvajseto zrno v črno zemljo dekličine gomile, je dvignila drobno glavico in zapela najlepšo pesem, kar jih je znala. In ta pesem je bila tako sladkomila, tako neskončno žalostna, da so celo kameniti spomeniki na pokopališču vzdrhteli, ko da so oživeli.

Ko pa je pesem izpela, je nagnila glavico, drobne peruti so ji vztrepetale in obležala je mrtva na črni gomili.

Pretekli so dnevi, tedni in meseci. Zrna, ki jih je vsadila ptička, so pričela kliti. In jeseni ko so na grobovih zvenele in se posušile vse rouže, so na grobu uboge deklice zacvetele prelepe, neznane cvetke. Rdeče, modre, bele in rožnate.

In ko so ljudje ob Vseh svetih prihajali na pokopališče, so strmeč obstali pred dekličinim grobom in izpraševali grobarje:

„Kdo je pokopan v tem grobu, ki ima rouže, ki v jeseni cveto?“

In grobarji so jim pripovedovali o ubogi deklici, katero ni nihče ljubil na svetu razen drobne ptičke, ki je iz daljnje dežele prinesla seme in vsadila na njenem grobu prelepe jesenske cvetke — krizanteme.

Od takrat so se pri nas udomačile krizanteme. Ob Vseh svetih jih spletamo v vence in šopke ter nosimo na grobove našij dragij.

* Toj pripovedi je naslov „Krizanteme“ (Oroslava).

To je edna sama pripoved, oblačena v tri različne obleke. Te obleke so vse iz ednoga istoga blaga, samo farba, podmet, gombe i grbe so različne. Štera se vam najbolje dopadne?

Prvi nam odgovarjajo starejši, ki so nikdar ne hodili v slovensko šolo. Oni pravijo: „Tou ka je na prvon mestu, tou je naša prava domača rejč. Tak su gučali naši očevje, tak gučimo mi. Ka je na srejdji, tou tūdi zato razmimo, liki ka je na tretjen mestu, tou je preveč „kranjsko“. Zato je prvo li najlepše. Pri tom ostanemo do smrti.“

Drūgi, ki so hodili v slovensko šolo, znajo pa se doma čisto lepo pogučavati v pravoj prekmurščini, odgovarjajo: „Vse dobro razmimo, prvo, drūgo i tretje. Zato radi čtēmo vse. Da pa povemo pravo istino, se nam sredina najbolje dopadne. Pri prvom i tretjem moramo tū pa tam malo bole misliti, nego srednje nam ide kak bi puter mazao na lepi rženi krūh.“

Pitajmo ešče naše šolare, štero od teh treh se jim najbolje dopadne. Oni pravijo: „Prvo je tak čüдно, skoro smešno. Drūgo je že precu lepo, nego tretje, to je krasno. Ni para čistemu slovenskemu jeziku.“

S temi tremi odgovori je podano pravo istinsko razpoloženje našega modroga naroda. Te narod ne pretirava, se ne dela inačijšega kak je, se ne prilizavle. To ka čüti i misli v svojoj priprostosti, to tūdi pove, brezi ozira za nazaj ali za naprej.

Vidimo tri skupine, trojno mišljenje. Vidimo pa tūdi, kak vse tri ideje zmerom bole vkūp, edna drūgoj bliže. To zblizavanje se je začnulo z našimi katoliškimi domačimi spisi od pivoga dneva, kak so nastali. Do konca svetovne vojne je to zblizavanje melo jako velike zapreke, zato je šlo počasni. Gđa nam je dobra mati Jugoslavija odprla pot, ka smo se varno vrgli v naročje, potem je to zblizavanje dobilo popolno prostost.

Pri tom jezikovnom zblizavanju pa majo največ zaslug „Novine“. One so tista zlata srednja pot, ki je vsikdar najsigurnejša. One so most med starim i novim. One bodo počasi, brezi nasilja staro prekmurščino oblekle v najfinejšo književno slovenščino. To je veliko prosvetno i narodno delo Novin. — R.

PREKOSNICE.

Upraviteo pita Khona: „Či gosko bujete, ka dobite žnje?“ Khon: „Meso pa mast.“ „Na, ešče več.“ — „Prosim nevem.“ — Ka mate v posteli? No, premišlavlji malo! — „Stenice“ — odgovori mali Kohn.

Betežnik pita zdravnika: „Izda ne smem kanto pive spiti na den?“ — Pivo vam je izda na škodo, samo ne bi rad jako oster bio z vami, zato vam dovolim, ka s pivinske kante od segamao lejko vodo spijete.“

Kohn domo pride in pita svojo ženo: „Salika draga! so tū bili tvoja ljublena mati?“ „Odked si pa to zvedo.“ — Zato te pitam, ka v spalnici je moj kejp dolplünjeni. Z čela na kejpji tvoje drage mame sline tečejo.

Švarcova žena v oči meče svojemi moževi: „Na dveraj tisto podobico trikrat na den polübiš, mene pa nanč ednok nej!“ — „Obesi se ti na dveri, tebe te tūdi na den desetkrat küšnem“ odgovori Švarc.

Mož: Draga žena! Ponücala si že skoro so najno vrednost za mazanje tvojega lica; pa ti to se nikaj ne pomaga.

Žena: Oho! Ti bi me mogeo viditi brez mazanja.

Što duže živi?

Žena: Dragi možiček! Novine pišejo, ka prej oženjeni ljudje duže živijo.

Mož: Püsti ti to vse vküper. Bouše je krajše življenje, pa tisto ledično.